

Vincent Hunink

recensie van:

Dirk Hanssens, *Vader zeg me... vijftig vaderspreuken in vierentwintig vadersproken*.
Vertalingen: Maurits Pinnoy, tekeningen: Anne van Herreweghen, Uitgeverij P./Tertio,
Leuven 2004; EUR 24,50.

Tekst gepubliceerd in: *Streven* 72, 2005, 89-90

'Vaderspreuken' is een relatief bekende term voor lezers met interesse in het vroege christendom: korte, verhalende uitspraken van woestijnvaders uit ongeveer de derde tot zesde eeuw over monastieke thema's als ascese, beoefening van deugd, en het weerstaan van allerlei aanvechtingen. Vele honderden van die spreuken of anecdoten zijn er bewaard, verschillend van lengte en stijl, en voor een moderne lezer variërend van volslagen krankzinnig tot onverminderd relevant en ten diepste inspirerend. Maar wat zijn 'vadersproken?'

Het antwoord blijkt snel in een nieuw boek van Dirk Hanssens, benedictijns monnik uit Leuven. Hij heeft zich laten inspireren door een vijftigtal Egyptische vaderspreuken en die op een eigentijdse manier weergegeven in de vorm van korte verhalen, waarin, inderdaad, de verbeelding en het bovennatuurlijke een ruime plaats krijgen. Op elk van de vierentwintig 'sproken' volgt steeds een letterlijke vertaling van de originele spreuk of spreuken, en het boek is rijk geïllustreerd met gestileerde pentekeningen.

Hanssens heeft hiermee zogezegd een nieuw genre geschapen. Of dit genre een succes zal worden valt te bezien, maar het boek is minstens een interessant experiment, dat voor veel lezers de weg naar de wijsheid van de woestijnvaders kan openen. De bronteksten zijn nogal eens bondig of zelfs lapidair, waardoor zij een flinke drempel opwerpen. De verhalende, moderne vorm van Hanssens maakt de toegang veel gemakkelijker. Dat gebeurt bijvoorbeeld door de frequent ingelaste dialogen in alledaagse taal en door tal van evocatieve, schilderachtige details van het woestijnleven. De tekeningen doen daar voor mij soms weer afbreuk aan, maar dit zal voor iedereen anders liggen. Gelukkig vermijdt Hanssens elke vorm van uitleg of duiding van de verhalen: ze moeten voor zichzelf spreken.

Het boek wil duidelijk een artistieke, literaire invulling geven aan het oude materiaal van de vaderspreuken. Anderzijds wordt ook uitvoerige documentatie meegeleverd (verklarende woordenlijst, overzichten van symbolen, naamregister, historisch overzicht van het monachisme en bibliografie -- te samen niet minder dan 35 blz.). Zo lijkt het boek enigszins op twee gedachten te leunen. Dat komt de compositie van het geheel niet ten goede, maar is verder geen wezenlijk bezwaar. De lezer krijgt eenvoudigweg allerlei materiaal aangereikt en kan hieruit een vrije keuze maken.

En wie meer wil, kan natuurlijk ook de oorspronkelijke bronnen gaan lezen. In de serie *Sources Chrétiennes* verscheen onlangs, na vele jaren, het tweede van een driedelige, volledige uitgave van de vaderspreuken. Daarin zijn de integrale bronteksten voorzien van een heldere Franse vertaling en beknopte toelichtingen.

Les apophtegmes des pères, collection systématique, chapitres X-XVI, introduction, texte critique, traduction, et notes par
†Jean-Claude Guy, s.j., Les éditions du Cerf, Paris, 2003; 419 p.; ISBN 2 204 07252 4; ca. EUR 45,-